

Asia: VN/26445/2023

Lausuntopyyntö Kuluttajaluotto- ja rahoituspalvelujen etämyyntityöryhmän mietinnöstä

1 Yleiset huomiot

Yleiset huomiot

Enento Group ja Suomen Asiakastieto Oy ovat sitoutuneet taistelemaan ylivelkaantumista ja henkilökohtaisia taloudellisia vaikeuksia vastaan. Tavoitteenamme on tarjota kattavia luottotietopalveluita, jotka auttavat kuluttajia ja markkinatoimijoita hallitsemaan luottojaan ja parantamaan taloudellista tilannettaan. Tästä lähtökohdasta katsoen mielestämme ehdotetut muutokset ovat tervetulleita, mutta haluamme tuoda esiin huolestamme siitä, että tietyissä kohdissa ehdotetut muutokset voivat merkittävästi hidastaa toivottua kehitystä ja menevät pidemmälle kuin CCD2-direktiivi edellyttää.

2 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano

2.1 Yleiset huomiot

Enento Group ja Suomen Asiakastieto Oy ovat sitoutuneet taistelemaan ylivelkaantumista ja henkilökohtaisia taloudellisia vaikeuksia vastaan. Tavoitteenamme on tarjota kattavia luottotietopalveluita, jotka auttavat kuluttajia ja markkinatoimijoita hallitsemaan luottojaan ja parantamaan taloudellista tilannettaan. Tästä lähtökohdasta katsoen mielestämme ehdotetut muutokset ovat tervetulleita, mutta haluamme tuoda esiin huolestamme siitä, että tietyissä kohdissa ehdotetut muutokset voivat merkittävästi hidastaa toivottua kehitystä ja menevät pidemmälle kuin CCD2-direktiivi edellyttää.

2.2 Soveltamisalan laajennus

-

2.3 Luottokelpoisuuden arviointi ja sopimusoikeudelliset seuraamukset

Kuluttajatietolain 7 luvun 14 § uusi vaatimus rajoittaa markkinoiden toimintaa

Työryhmän laatimassa ehdotuksessa sivulla 134 ehdotetaan kuluttajansuojalain 7 luvun 14 §:ään muutosta, jonka mukaan luotonantajan on käytettävä tarpeellisia ja oikeasuhteisia tietoja luoton luonteeseen, keston, arvoon ja riskeihin nähden. Tämä tarkoittaa, että mitä suurempi luoton määrä tai riski on, sitä tarkempi arviointi tarvitaan. Tietojen minimointiperiaatteen mukaisesti tietoja on hankittava kuluttajalta itseltään ja luottotietorekistereistä, mukaan lukien positiivinen luottorekisteri ja yksityiset luottotietorekisterit. Lisäksi tietojen paikkansapitävyys on varmistettava. Perustelutekstissä todetaan, että

”Positiivisesta luottotietorekisteristä olisi tarkistettava kuluttajan tuloja sekä muita luottoja koskevat tiedot, ja yksityisten luottotietotoiminnan harjoittajien ylläpitämistä luottotietorekistereistä puolestaan maksuhäiriötiedot.”

Ongelmallista yllämainitussa kohdassa on, että perusteluteksti käytännössä pakottaa positiivisen luottorekisterin käyttöön, vaikka CCD2-direktiivi ei tätä edellytä. Direktiivin resitaalissa 57 sekä 19 artiklassa todetaan, että luotonantajan on haettava tietoa luottotietokannoista, mutta ei rajoituta pelkästään julkisiin rekistereihin. Tämä mahdollistaa myös yksityisten palveluntarjoajien käytön ja näin direktiiviä on tulkittu toisissa jäsenvaltioissa. Luotonantajilla on oltava pääsy sekä julkisiin että yksityisiin luottotietokantoihin syrjimättömin ehdoin, jotta kilpailu ei vääristyisi. Yhden valtiomisteisen markkinatoimijan suosiminen voi johtaa tällaiseen kilpailuvääristymään ja estää merkittävästi tehokasta yksityisen sektorin toimijoiden kehitystä eikä välttämättä paranna kuluttajan asemaa merkittävästi.

Alkuperäisen CCD2-direktiivin tekstin mukaan luotonantajien on varmistettava, että käytettävät tiedot ovat paikkansapitäviä ja ajantasaisia. Tämä tarkoittaa, että luotonantajien on voitava käyttää useita tietolähteitä, mukaan lukien yksityiset luottotietopalveluntarjoajat, jotta tiedot voidaan varmistaa mahdollisimman tarkasti. Yksityiset toimijat voivat jo nyt tarjota joustavia ja tehokkaampia palveluvaihtoehtoja positiiviselle luottotietorekisterille, mikä parantaa luotonantajien mahdollisuuksia varmistaa tietojen paikkansapitävyys ja ajantasaisuus.

Tietojen paikkansapitävyys ja ajantasaisuus on keskeistä luottokelpoisuuden arvioinnissa. Siksi luottotietojen tarkistamisen työkaluiksi tulisi sallia joustavammat mahdollisuudet, eikä sitoa tarkistusta suoraan positiiviseen luottotietorekisteriin. Huomautamme tältä osin, että Ruotsissa vastaavan velkarekisterin pakollista käyttöä ei olla ehdottamassa tämänhetkisessä työryhmämietinnössä .

Yllämainittu velvoite positiivisen luottotietorekisterin käyttöön on kirjattu ainoastaan perustelutekstiin eli se ei kuitenkaan olisi lakisääteinen velvoite. Järkevämpää olisi hieman joustavampi muotoilu, joka viittaa velvollisuuteen tarkastaa tiedot saatavilla olevista yksityisistä tai julkisista lähteistä.

Luottotietolain 13 §:ään ehdotetaan myös muutosta. Tältä osin on ensiarvoisen tärkeää selventää, ketä informointivelvollisuus koskee, eikä tiedottamista tule sitoa ensirekisteröintikirjeisiin. Näiltä osin olisikin järkevää miettiä, tuleeko luotonantajan itse kertoa 1 momentin 5-kohdan mukaisesta rekisteröinnistä. On hyvin tyypillistä, että rekisteröidyt ovat yhteydessä luottotietotoiminnan harjoittajaan tällaisen ilmoituksen seurauksena. Luottotietotoiminnan harjoittajilla ei kuitenkaan usein ole laajasti tietoa kyseisestä merkinnästä tai sen perusteesta, ja siksi tiedustelut ohjataan lähes poikkeuksetta velkojalle itselleen.

Edellä mainittu selvennys on oleellinen, jotta vastuut ja velvollisuudet ovat kaikille osapuolille selkeät. Tältä osin onkin huomattava, että itse CCD2-direktiivin 19 artiklan kyseisessä kohdassa viitataan ”Luottosopimusten osalta tietokantojen pitäjillä on oltava käytössään menettelyt, joilla varmistetaan, että niiden tietokantoihin sisältyvät tiedot ovat ajantasaisia ja paikkansapitäviä...” Tekstin voisi tulkita siten, että se koskee luottosopimusten tietoja ylläpitäviä tahoja, kuten itse luotonantajia.

Lisäksi ehdotukseen tulisi lisätä, että informointi voidaan suorittaa myös sähköisesti, kuten esimerkiksi sähköpostitse tai vaikkapa tekstiviestillä. Tämä parantaisi tiedonvälityksen tehokkuutta ja varmistaisi, että velalliset saavat tiedon ajantasaisesti ja luotettavasti.

2.4 Rekisteröintivelvollisuuden laajennus

-

2.5 Muut huomiot

-

3 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

-

4 Vaikutusten arviointi

4.1 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano

- Uusi vaatimus käytännössä pakottaisi tarkastamaan tulo- ja velkatiedot positiivisesta luottotietorekisteristä, vaikka tällaiseen ei ole direktiivistä ilmenevää velvoitetta. Direktiivissä

yksityiset ja julkiset tietokannat mainitaan tiedonlähteinä ja ne rinnastetaan samanarvoisiksi. EU-minimitason ylittäminen kansallisessa lainsäädännössä on hallituksen linjan vastainen tulkinta.

- On kilpailua vääristävää pakottaa käyttämään verottajan ylläpitämää rekisteriä ja näin lainsäädännöllä suosia julkisen sektorin ylläpitämää rekisteriä tilanteessa, jossa markkinoilla on vastaavia palveluita, joita markkinatoimijat voisivat käyttää.
- Positiivisen luottorekisterin kustannukset ovat merkittävästi suuremmat yksityisiin järjestelmiin verrattuna. Lisäkustannuksen maksaa kuluttaja. Vuoden 2025 valtion budjetissa positiiviselle luottorekisterille on varattu 38,5 ME kun taas järjestelmän tuotot ovat 9,75 ME. Vaatimuksella on myös merkittävä vaikutus markkinalla toimivien yritysten liiketoimintaan, minkä väheneminen vaikuttaisi negatiivisesti valtion verokertymään.

4.2 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

-

5 Muut huomiot

Muut huomiot

Yhteenvetona haluamme korostaa, että vaikka tuemme monia ehdotettuja muutoksia, on tärkeää varmistaa, etteivät ne estä tehokkaita ja joustavia luottotietopalveluratkaisuja ja että ehdotettujen muutosten vaikutus kohdistuu täsmällisesti taustalla olevaan tavoitteeseen. Yksityisten luottotietopalveluntarjoajien roolin huomioiminen ja tiedonvälityksen tehokkuuden parantaminen ovat olennaisia tekijöitä, joilla voidaan saavuttaa tavoitteemme ylivelkaantumisen ehkäisemisessä ja taloudellisen vakauden edistämisessä.

Mietinnössä ehdotettu uusi vaatimus koskien kuluttajatietolain 7 luvun 14 §:ää lisäisi toteutuessaan merkittävästi julkisen hallinnon kustannuksia, toisi julkisen toimijan nykyistä vahvemmin kilpaillulle markkinalle ja rajaisi yritysten toimintaedellytyksiä ja näin kasvumahdollisuuksia sekä valtion verokertymää seuraavasti:

- Uusi vaatimus käytännössä pakottaisi tarkastamaan tulo- ja velkatiedot positiivisesta luottotietorekisteristä, vaikka tällaiseen ei ole direktiivistä ilmenevää velvoitetta. Direktiivissä yksityiset ja julkiset tietokannat mainitaan tiedonlähteinä ja ne rinnastetaan samanarvoisiksi. EU-minimitason ylittäminen kansallisessa lainsäädännössä on hallituksen linjan vastainen tulkinta.
- On kilpailua vääristävää pakottaa käyttämään verottajan ylläpitämää rekisteriä ja näin lainsäädännöllä suosia julkisen sektorin ylläpitämää rekisteriä tilanteessa, jossa markkinoilla on vastaavia palveluita, joita markkinatoimijat voisivat käyttää.
- Positiivisen luottorekisterin kustannukset ovat merkittävästi suuremmat yksityisiin järjestelmiin verrattuna. Lisäkustannuksen maksaa kuluttaja. Vuoden 2025 valtion budjetissa positiiviselle luottorekisterille on varattu 38,5 ME kun taas järjestelmän tuotot ovat 9,75 ME.

Vaatimuksella on myös merkittävä vaikutus markkinalla toimivien yritysten liiketoimintaan, minkä väheneminen vaikuttaisi negatiivisesti valtion verokertymään.

Arvostamme kuluttajaluottotyöryhmän tekemää työtä ja sitoudumme jatkamaan avointa ja rakentavaa dialogia lainvalmistelijoiden kanssa parhaan mahdollisen ratkaisun löytämiseksi.

Pökkylä Panu

Enento Group Oyj - Panu Pökkylä, Group General Counsel